

Rok 1937.

Nastávající rok 1937 je prvním po 5 letech hospodářské krise, do něhož naše čsl. hospodářství vstupuje se zlepšenými vyhlídkami a zvýšenou důvěrou, ne však s lehkou bezstarostností. Přáli bychom si, abychom se přiblížili oněm státům, které v hospodářské konjunktuře stojí před námi. Věříme pak, že i nejtěžší mezinárodní otázky možno vyřešit bez války, bez násilí a bez krvavých revolucí, jaká započala v polovině r. 1936 ve Španělsku, kde občanská válka ještě s větší krutostí a krutostí přenáší se do roku 1937.

Máme také pevnou naději, že čsl. republika v r. 1937 pokusí se ještě více sblížit se se svými sousedy a při tom nastane nový sociálního pořádku, politické kázně a přispěje tak k udržení evropského míru.

V posledních 20 letech stala se velická proměna na našem venkově. Krásné doby čs. venkova, jak nám je vyličila Boš. Němcová a jiní spisovatelé jako K. V. Rais a J. Š. Baar, se už dávno změnily. Mění se vnějšek i vnitřek stavení, šat venkovských lidí vyrovnává se městským lidem, změnily se věci denní potřeby, zvyky a charakter všech důležitých událostí venkovského člověka od narození až do smrti.

Radio a noviny pronikají i do domácností menších zemědělců a chalup, vesnice vysílá větší počet dětí do vyšších škol a třeba to nebylo vždy šťastím venkova, budou tito noví lidé průkopníky dalšího pokroku.

Přechod masopustu do doby postu není už tak patrný jako předtím, když vesnice veselá a bujně se loučila s masopustem. Litošní masopustní úterý byl zcela obyčejný den, bez rábavy, i bez obyčejných stolušních společeností v hostinech.

Nevidaná podivná naskypla se celému kraji dne 8. března, když odpoledne po 2. hod. balon byl unášen k Orlic. horám. Oblétáván četnickým letadlem konečně se snesl u lesíka „Dubinka“ mezi Svinné a Rybníčky.

Z celého okolí houfy lidí a dětí spěchalo na balonem, asi v domnění, že se jedná o balon cizozemský.

Byl to balon čsl. s posádkou 4 důstojníků, kteří vypluli po 9. hod. dopoledne z Příbramě. Toho dne se všude debatovalo jen o balonu.

Dne 16. března 1937 byl promítán v hostině u Týravi film: „Svět mikroskopický“ a „Pastvinařství“ (účast 60 osob), dne 25. března 1937 film: „Naši vojáci“ a „Eskymáci“ (účast 70 osob). Filmy byly umožněny akcí zemědělské rady v Ruze.

Věřejná schůze okresní organizace republik. strany byla pořádána dne 11. dubna 1937 u Týravi o 7. hod. večer, při které referoval o současných hospodářských a politických poměrech senátor Václav Lehman a Nového Bydřova. Účast celkem ne velká, asi 80 osob z Brozne, Hraštice, Svinné, Ještětic a Krasin.

Místní obec byla vyprána k odvodu dne 19. dubna 1937. Za I. odvod. břídu I, ze II. tř. Josef Kardaš (neurčen a odložen), za II. tř. Václav Olšák (cizí, čeledín u Týravi) určen schop.

Dne 6. března byla uspořádána ve škole besídka k oslavě 87. narozenin pres. Osoboditele F. J. Masaryka, jíž se zúčastnili někteří členové hasičského sboru, občanského zastupitelstva, místní školní rady a četní rodičové školních dětí. Navíc i host dne byla zastavena sborem hasič. Masarykova vatra, o 7. hod. za osadou Věškou; průvod se však nekonal pro deštivé počasí.

20. výročí památné bitvy zborovské dne 2. července 1917 nebylo sice oslaveno místní vzpomínkovou oslavou, ale občanstvo bylo vybidnuto občanským úřadem, aby vyslechlo pořad oslav, vysílaný rozhlasem z Prahy: „Hod měřáčkem vojiny a zborovským hrdinům“. Památný den připomínala občanstvu státní vlajka na školní budově.

Ve škole byla pořádána oslavná besídka ve výroční den, t. j. dne 28. května 1937. Při schůzi hasič. sboru učinil projev o život. díle a významu Dr. Beneše pro čsl. republ. velitel sboru Josef Horc za přítomnosti starosty Fr. Popra, členů obec. rady a zastup.

Václav a výskok
filmy.

Věřejná schůze.

Odvoz.

Oslava 87. naroz.
p. pres. Masary.

20. výr. „Zborov.“

Oslava 53. naroz.
p. pres. Dr. Beneše

Počátkem ledna 1937 dostavila se obleva na sněhových a deštových srážek, od 8. ledna mrzne, mrazy asi -10°C , vytvořil se pěkný led; všude se velmi pohodlně leduje. Zimní studené počasí vytrvalo do konce ledna, obleva po Hromnicích ($\frac{2}{2}$), silně sněží 11. a 12. února, po oblevě ve dnech 19. a 20. února silně sněží, dne 25. února tepl. -10°C , 26. února dopoled. věnice, 27. února prudká obleva a již 28. února místy bez sněhu, teplota $+5^{\circ}\text{C}$. Nestálé počasí a deštivé se sněhovými přeháňkami v březnu, v noci přimrzáky.

Po krátkém zlepšení 13. a 14. března opětné zhoršení, zlepšení a zlepšení 19. a 30. března (20. března na slunci $+19^{\circ}\text{C}$), 21. března o Květné neděli hustě padá sníh. Nevhodné a vyhravé počasí trvalo ještě po celý měsíc duben, 24. dubna na sv. Jiří padá sníh. Obrát v podnebí nastal počátkem května. Od 1. května bylo již teplé májové počasí na mírných srážkách. Ochladnutí nastalo ani o ledových mrazích ve dnech 12., 13., 14. května, jako pravidelně přichází. Toto krásné počasí změnilo se však po polovině května ve velké sucha na vysokých teplot, což ohrožovalo všechny polní a zahradní kultury.

Teplé a velmi parné počasí trvalo dál v měsíci červnu. Denní teplota na slunci $+35^{\circ}$, $+40^{\circ}\text{C}$, ve stínu $+32^{\circ}\text{C}$ a ještě vyšší.

Poněvadž prale nebylo ani rosy, která by zvládla kultury, vysychají okopaniny i obiloviny, které na suchých místech ani nevymecají. Počítával se nedostatek vody pro dobytek a domácí spotřebu. Čekávaná vláha se dostavila v polovině června a potom dlouhý čas chodily vydatné srážky.

Dne 25. června před polednem přicházela se velká bouře. Na mnohých místech bylo při tom poškozeno elektrické a rozhlasové zařízení. Prudká bouře s víchřicí a lijáky v den svátku M. J. Husa k večeru, záplava na doljší návsí. Polehla řípa i počnice a některá jář. Chladné a deštivé počasí v červenci, zlepšení 14., 15., 16. července, 17. července odpoledne veliký liják. Průtr mražen s krupobitím dne 13. srpna odpoledne. Druhá polovina srpna velmi deštivá, ke konci je již mokro.

Zlepšení podnebí nastalo počátkem měsíce září. Denní teploty $+28^{\circ}$, $+30^{\circ}\text{C}$. V tomto čase velmi dobře se sušily olavy.

Od 10. září dostavily se opět přeháňky, dne 12. září v neděli prší celý den, celou noc a 13. září v pondělí dopoledne. Každý polišník je rozvodněn, louky a pole zaplaveny. Půda velmi volná vysychala a i potom při sebě některá místa byla mokrá. Od polovice září opět se slunko usmálo na náš kraj a pěkné počasí se celkem udrželo do konce září.

V noci dne 22. září ručila prudká víchřice až do druhého dne. Bylo zlámeno mnoho ovocných stromů, čelné stromy v lesích vyvráceny, shodzeny tašky se střech, strhány antény u rozhlasového zařízení. Také elektrické vedení bylo na mnohých místech poškozeno.

Jarní práce na polích byla zpožděna, započala kolem 25. března, před Velikonoční svátky, a pro deštivé počasí v dubnu, byla ukončena počátkem měsíce května.

Hlavní zemědělských kultur na jaře 1937: Pšenice pšenice poměrně dobře přerimovala, pokud nebyla poškozena na podzim od myši. Ořmež řito, které bylo po většině porode selo a řádně nevyrostlo, vykazuje horší stav. Je porodlé, místy vyhybné nebo zničeno od myši a plísni sněžnou. Rovněž jmel byl poškozen od myši. Lučení sen započalo na lukách po de vsi v polovině května, jinde o několik dní později. Senoseč rychle pokročovala, poněvadž tráva na louce i jmeloviny na poli byly dlouhým suchem podeschlé. Sena na lukách bylo celkem méně než lomi, ale hlavně jmeloviny jsou nesporé.

Všechny ovocné stromy odkvetly za krásné pohody v měsíci květnu. Květy byly však zničeny velkým množstvím hmyzu, takže letos nevrodí se tu téměř žádné švestky a velmi málo jablek. Přesně pak dlouhodobým suchem v květnu a červnu opadávaly a plody byly malé.

Obilné žně započaly kolem 8. července. Všechna obilí je řídké, krátkeho stébka, ale velmi pěkného klasu a srna, hlavně u pšenice a řity. Dobře sype a srna je pěkně vyvinutá.

Hospodář. zprávy.

Senoseč.

Ovoce.

Žně.

Želatinové kachrady byly v létě napadeny velikým množstvím molýli bílášků, jejichž housenky potom zcela ožraly listy kapustové a zelí, takže cena hlávkového zelí od léta stoupla. Letošní rok byl příznivý vzhledem k tomu, že lidé v okolních lesích nasbírali velké množství.

Podzimní selva započala v polovině měsíce září. Brambory se vybíraly ve dnech před sv. Václavem v menších hospodářských a jinde později. Na velkých polích jsou značně nakášení a obilné se vyorávají.

Přívěním hospodářského života stouply poněkud ceny průmyslových výrobků, železa, umělých hnojiv. Rovněž cena dříví stoupla, na 1 m³ topiva o 10 Kč a ostatní ještě více.

Ko konci r. 1936 a počátkem r. 1937 byla poplávka po hřebáčích a prodávala se 1 roč. hřebáč za 2.500 - 3.500 Kč, 2 roční za 4.000 - 6.000 Kč. Bárky podviněly se prodával od jara do podzimu za 250 - 350 Kč. Jinak ceny hovězího a vlnaštiny ve přívěho dobytka jvi proti podzimu 1936 pokles cen.

Na obilí jsou stanoveny ceny státním monopolem. Ceny jsou proti roku 1936 vyšší a odstupňovány jsou dle váhy a jakosti zrna. V měsíci prosinci 1937 platilo se průměrně za 1 q pšenice 158 Kč, 1 q žita 130 Kč, 1 q ječmene 132 Kč, 1 q ovsa 110 Kč. Přihlášené obilí odebíralo většinou Hospodářské družstvo v Rychnově n. Kn., které pro zdejší kraj zřídilo skladiště v Kvasinách; menší část skupila firma Křepela ve Skuhrově n. Běl., případně jvi komisionáři, oprávnění k nákupu obilí.

Umělá hnojiva nakupují rolníci prostřednictvím městské Kampaňky. V roce 1937 byl asi tento obrat:

Kainit asi 120 q průměrně po 38 Kč, draselne soli 40% 80 q po 85 Kč, Thomas. slusky 120 q po 56 Kč, síranu 40 q po 142 Kč, superfosfatu 330 q po 74 Kč. Kromě toho asi 300 q uhlí po 30 Kč.

Na toto odebrané množství umělých hnojiv a uhlí, případně jiné hospodářské potřeby se zaplatilo v roce

Od 1. září docházely zprávy denním tiskem a často rozhlasem o zhoršeném zdravotním stavu p. presid. Masaryka a sledovány a přijímány byly s úctou a hlubokým dojemem ze všeho obyvatelstva. Vzpomínáno bylo rájem prava presidenta Masaryka do vyhledání Čech, když dne 13. července r. 1926 projížděl od Dobrušky přes Solnici do Rychnova a dále. Celý kraj prožíval radostný den a svátek. Uvítání v Solnici před měšťanskou školou zúčastnil se za obec Brocnou starosta Václav Janíček se členy obecního zastupitelstva a městské školní rady. Dále byly přítomny téměř všechny školní děti z Brocné se správcem školy Jaroslavem. Karáskem, v národních krojích s malými vlajkami v rukou. Jako bychom stále viděli krásnou postavu pres. Masaryka, usměvavého, oděného v lehkých světlých šatech, jak chvílemi upřel zrak na výsledek měšťanů. Školy v Solnici. Zůstaly jen krásné a milé vzpomínky!

Nadešel lichý, podzimní den 14. září 1937, když ráno 8.30 rozhlas úředně ohlásil, že prezident Osvoboditel T. G. Masaryk zemřel v Lánech 14. září 1937 ve 3 hod. 29 minut ve věku 87 roků 6 měs. 7 dní. Smutek rozhostil se po všech krajích čes. republiky. Rozhlas přerušil vysílání stanoveného pořádku a vysílá zprávy o posledních okamžicích života Masarykova, na znamení smutku přerušeno toho dne vyučování ve školách a práce v továrnách.

V mnohých obcích umíráček hlásal lidu smrt největšího Čechoslováka. Denní tisk vyšel ve smuteční úpravě a přinesl posmrtné vzpomínky z republiky i ciziny.

Pictní vzpomínka na zemřelého presid. byla uspořádána v předvečer pohřbu t. j. dne 20. září: Lampionový průvod (asi 60 dosp. a 30 dětí) k Masarykově valbě, postav. za Vítkou. V den pohřbu t. j. 21. září na krás. dne svolána smuteční schůze obec. zastup. do host. u Týravin, kde po smuteč. projevu starosty Frant. Popa byla vyslechnuta řeč pres. Dr. Beneše nad rakví. Pohřbu v Praze se zúčast. Rudolf Hlaváček, rus. legionář.

Věčná a vděčná
bud' paměť pres.
Osvoboditeli!

Smrt presidenta
Osvoboditele.

Po celý měsíc říjen bylo podnebí suché a teplé. Dne 3. října 1937 bylo ve dne naměřeno $+24^{\circ}\text{C}$. Velmi krásné a slunné počasí přijemnilo den svobody 28. října. Od dnech dušičkových svítlo slunce, v zahradkách bylo mnoho květů, květy byly ordovery vesměs rostlinami květy. Teplé počasí během noci mráku uspišilo vrůst ořmí a raselych směšek, přičiněním, jež se sekly ještě ke konci listopadu a poskytovaly zelené krmivo těmž do vánoce. První sníh se jen brousil o sv. Martině dne 11. listopadu, jeden větší mráz -7°C dne 16. listopadu a na to střídavá obloha.

Měsíc prosinec nepřinesl zimny. Těmž do vánočních svátků bylo počasí vlhké, mlhavé, bez mráku.

Lima nastala několik dní před svátky mírnými přemraky a popráškou sněhového. Dne 23. prosince bylo ráno -12°C . Na Hloubčej den se mlhy a teploty kolem 0°C hustě sněží, i na Boží hod silně padá sníh se mírné oblohy, ale ráno o sv. Štěpáně mráz -5°C a sněhová voříce. Až do konce prosince 1937 velmi často sněžilo se nízké teploty -10°C až -13°C , takže v r. 1937 byly skutečně bílé vánoce se silnými vrstvami sněhu na střechách, obalenými stromy a plody, což vše poskytovalo nádherný zimní obraz zasnežené přírody a milovníkům lyžařského sportu vypluly se aspoň na několik dní touhy po silné pokrývce sněhové.

Lyžařský sport i po vesnicích se rozmáhá. O vánočních r. 1937 již 18 hochů a dívek má vlastní lyže a dovedou se na nich pohybovat. Lyžařili na Popově stráni v Brodčích, u Skuhrova a Hraštic, někteří konali zájezdy do Orlických hor.

Na konci r. 1937 bylo v obci Brocné napočítáno celkem 16 radiopřijímačů; to znamená, že asi 30% obyvatelstva v obci již plně využívá této nové vynálezu, která nás sblíží s ostatním světem, umožňuje poslech přednášek, zpráv, divadel a poskytuje občanstvu zábavu a poučení.

Oslava 19. výročí čsl. samostatnosti s trysnou za reněleho presidenta Masaryka byla konána Místní osvětovou komisí se spoličinností hasičského sboru a školy pod protektorátem obecního zastupitelstva dne 28. října 1937 po 19. hodině se překrásného podzimního večera na prostranství u lipky svobody. Na černém podstavci byla umístěna busta presid. Osoboditele, po stranách na stupních hořely ohně a čestnou stráž konali hasiči.

Hlavnost zahájil starosta Frant. Pop a potom měl proslav říd. uč. Jaroslav Karásek. Byla to manifestace pro uhájení vydobytí svobody, udržení demokracie a výzva k plnění odkazu zvěčnělého presidenta Masaryka.

Hlavnosti se zúčastnil starosta Frant. Pop s celým obecním zastupitelstvem, hasičský sbor, školní mládež a celné občanstvo.

Veřejná knihovna čítala na konci r. 1937 celkem: 356 svazků; z toho nábov. 284 svaz., nauč. 57 svaz. a časopisů 15 svaz. Za rok 1937 přibýlo celkem 11 svazků. V r. 1937 vypůjčovalo si knihy 32 osob a bylo 393 vypůjček. V tomto roce nejvíce byly čteny tyto knihy:

Čís. B 50	ab. Lipka:	"Domov za války"	- - -	15	vypůjček.
" A 248	J. V. Sedláček:	"Duha nad krajem"	- - -	12	"
" A 244	A. Malula:	"Stráž"	- - -	10	"
" A 246	L. Rón:	"Jaro a prameny"	- - -	10	"
" A 249	Jos. Koudelák:	"Bachotek jordan"	- - -	10	"
" A 252	Šim. Doubravský:	"Ať vzejde ráno"	- - -	8	"

Res hasičský se konal dne 3. ledna 1937 u Vyravů, kud Lábarvy. ba doberská, účast většinou z místní obce.

Pouli nábova byla u Šupfeldů dne 8. srpna a posvěcená u Vyravů dne 31. října a 1. listopadu 1937.

Dne 8. května odpoledne byl způsoben v obci poplach pro požár ve švině, dne 25. května požár v Debrčích, dne 14. čerona požár jednoho skladu v Kvasin. u jiráků a dne 16. čerona požár Štanglerova host. v Kvasině.

V roce 1937 narodilo se v Brocné 6 dětí :

- 1) Jarmila Hrušková dne 8. dubna 1937 čp. 41.
- 2) Karel Kovář dne 15. května 1937 čs. pop. 29.
- 3) Josef Nosek dne 19. května 1937 čs. pop. 30.
- 4) Marie Širotková dne 2. června 1937, Dělnice.
- 5) Vladimír Pínsker dne 24. června 1937, čs. pop. 27.
- 6) Josef Cvejn dne 17. prosince 1937 čs. pop. 25.

Tohoto roku zemřelo z Brocné 6 osob :

- 1) Františka Hynková čp. 31, dne 26. ledna 1937 ve věku 58 r.
- 2) Anna Vančurová čp. 39, dne 29. března 1937 " " 80 r.
- 3) Anna Popová čp. 46, dne 14. června 1937, " " 62 r.
- 4) Kristina Knapová Vis. čp. 12, dne 19. června 1937, " " 62 r.
- 5) František Vyřava čp. 8, dne 22. července 1937, " " 53 r.
- 6) Marie Ehlová, soukr. čp. 9, zemřela v Rychnově v nemoc.

Smrtel v r. 1937 bylo 5 :

- 1) Božena Šteflová čp. 28 za Václava Peterku, kováře; 9/1. 1937.
- 2) Josef Cvejn čp. 25 a Milosl. Arnošt. z Bíl. Újezda, 6/2 1937.
- 3) Božena Nosková čp. 9 a Josef Peterka, cukrář, Hr. Král.,
- 4) Miloslava Cvejnová čp. 27 a Vlad. Pínsker, učitel; 16/6. 1937.
- 5) Václav Jančík čp. 42 a Jřina Václíková ze Sk.; 27/11. 1937.

Dne 17. října 1937 se přistěhoval do Brocné dělník Antonín Leufeld se ženou Anou a třemi dětmi. Zemský úřad v Praze přiznal zmenuvanému domovskou příslušnost v Brocné. Spor o tuto příslušnost se vlek mezi Brocnou a Skutovem n. B. přes 1 rok. Prozatím byl ubytován u Dynkerů v Borovinách za roční nájemné 400 Kč, jež se vyplácí z obec. pokladny.

František Ehl, děkan ve výsluž. v Kostomlátkech pod Měškov., daroval obci Brocné 2.000 Kč na zvelebení obce. Rodiče a příbuzní jeho žili kdysi v obci Brocné a starší děkan krásným činem uděl 50. výročí svého kněžství ke dni 22/5.

Obecní zastupitelstvo obce Brocné usneslo se jmenovati p. děkana Františ. Ehlův čestným členem (občanem) obce Brocné a k jeho vrozenému jubileu byl mu zaslán diplom čestného občanství.

Ke konci r. 1937 vykazuje účelní závěrka tuto rozvahu obecního jmění:

1.) Úhrn aktiv podle účelní inventárního - -	26.740,-
2.) Úhrn aktivních nedoplat. účelní řádného -	14.466,90
3.) Konečná prokladní hotovost účelní řádného -	1.204,21
4.) " " " " mimořádn. -	168,20
5.) " jmění chudinského fondu - -	3.298,45
6.) " jmění Bonifikač. fondu - -	9,35
(Aktiva) = Úhrn	45.887,11

1.) Úhrn pasiv podle účelní inventárního	- -	12.000,-
2.) Konečné jmění chud. a bonifikač. fondu	- -	3.307,80
3.) Jmění začal. roku = 25.705,31		
4.) Přírůstek v r. 1937 = 4.874,-	} = - -	30.579,31
(Pasiva) = úhrn		

V roce 1937 byla vybírána 280% přírůžka k průměrným daním. Kromě přírůžek byly vybírány i dávky, jež vynesly :
dávka ze náboj - - 232,85, z přírůst. hodn. nem. 177,85,
z průvodních dobytčích pasů 1040,-, z nápojů 915,- Kč a poplatky z návštěv 36,50.

V roce 1937 byl ustaven v obci Brocné " Hospodářský spolek ", jehož účelem je péče o podporu a zřehospodárnění zemědělského podnikání a zemědělské výroby. Spolek je výslovně nepolitický. Při ustavující valné hromadě spolku dne 17. října 1937 byl zvolen předsedou : František Pop, rolník a starosta ve Vísce, místopředsedou Václav Ehl, roln. v Brocné, jednatelem Josef Svore, truhlář v Brocné, pokladníkem Jan Káraček, říd. uč. v Brocné, členy výboru : Josef Labokrecký, Frant. Korš a Václav Kalštejn, rolníci v Brocné.

Revisory účelní : Josef Cvejn a Josef Pop, rolníci v Brocné. Na konci roku 1937 čítal spolek 48 členů, kteří upsalí po 24,- Kč z toho obhospodářované peníze = 7.601,- Kč zápis. To zápisné nebylo skládáno v hotovosti, nýbrž převedeno z hmotného práchu, jehož se členové vzdali ve prospěch spolku a zakoupení čistícího stroje na obilí.

Finanční stav obce.

Ustavení Hospodář. spolku.